



Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

MM ./ riksåklagaren ang. rattfylleri

(Hovrätten för Övre Norrlands dom den 3 mars 2025 i mål B 45-25)

Högsta domstolen har förelagt riksåklagaren att svara skriftligen på överklagandet.

Jag vill anföra följande.

Inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom. Jag avstyrker prövningstillstånd.

Bakgrund

MM har dömts för rattfylleri till 80 dagsböter om 50 kr.

Enligt den gärningsbeskrivning som ligger till grund för hovrättens dom har MM kört personbil efter att ha intagit alkohol i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 1,14 promille. Gärningen begicks med uppsåt.

Hovrätten bedömde att gärningen, som av tingsrätten bedömts som grovt rattfylleri givet den höga promillehalten, med hänsyn till omständigheterna skulle rubriceras som rattfylleri av normalgraden.

Överklagandet till Högsta domstolen

MM yrkar att han ska frikännas från ansvar.

Han gör gällande att han inte fört personbilen då den satt fast i en snödriva som han inte lyckades komma loss ur. Det har därför inte skett någon förflyttning av fordonet på det sätt som förutsätts för att dömas för rattfylleri.

Enligt hans uppfattning är det av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar hans överklagande.

Grunderna för min inställning

För rattfylleri döms den som för ett motordrivet fordon efter att ha förtärt alkoholhaltiga drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen under eller efter färden uppgår till minst 0,2 promille i blodet och vid grovt brott minst 1,0 promille i blodet (4 § och 4 a § lagen [1951:649] om straff för vissa trafikbrott, TBL).

En grundläggande förutsättning för att dömas för rattfylleri är således att det motordrivna fordonet "förts". Någon definition av rekvisitet "föra" finns inte i trafiklagstiftningen.

Högsta domstolen har i flera rättsfall uttalat sig om vad som ska förstås med rekvisitet "föra". Här kan följande exempel nämnas:

I NJA 1931 s. 138 ansågs den tilltalade ha fört bilen när han stående bredvid bilen satt igång dess motor med växeln i backläge, vilket medförde att bilen sattes i rörelse.

Det har bedömts som förande att skjuta på en bil utan att någon satt vid förarplatsen, se NJA 1934 s. 81. Se även NJA 1935 s. 354 och NJA 1936 s. 69

I NJA 1961 s. 352 ansågs det inte som förande att gå vid sidan av bilen och skjuta den fram och tillbaka när dess motor inte är igång.

Att styra en med trasig motor bogserad bil har ansetts utgöra förande, se NJA 1934 s. 616.

I NJA 1935 s. 506 ansågs både en person som hanterat pedalerna och en annan person som hanterat ratten föra fordonet.

En person som fört moped, vars motor var ur funktion, genom trampning och genom att låta mopeden rulla i nedförsbacke, har ansetts inte ha fört motorfordon i TBL:s mening, se NJA 1978 s. 458. (Se också NJA 1958 s. 39, NJA 1973 B 11 samt SvJT 1956 rf. s. 24.)

I NJA 2011 s. 77 har den som med fötterna sparkat sig fram på en moped med funktionsduglig men inte påslagen motor av Högsta domstolens majoritet ansetts föra ett motordrivet fordon i TBL:s mening.

Min bedömning

Hovrätten har i sina domskäl uttalat bl.a. följande.

Tingsrätten har i sin dom utförligt redogjort för den utredning som har lagts fram och hur tingsrätten har värderat denna. Hovrätten delar i allt väsentligt tingsrättens bedömning om vad som är utrett i målet och ansluter sig till bedömningen att det är styrkt att MM var den person som satt i bilen när NS och JS hjälpte till att försöka få loss den. Dock är inte visat att bilen rörde

sig mer än ca 15 cm fram och tillbaka. Även en sådan förflyttning är, enligt vad tingsrätten redogjort för, att anse som ett förande av bilen. Då MM fört sin bil med en alkoholkoncentration om 1,14 promille i sitt blod ska han dömas för rattfylleri.

Jag instämmer i domstolarnas bedömning av vad som är utrett i målet och att MM måste anses ha fört bilen då denna förflyttats, även om bilen endast rörde sig ca 15 cm fram och tillbaka. Han ska därför dömas för rattfylleri till den påföljd hovrättens bestämt.

Prövningstillstånd

Av 54 kap. 10 § rättegångsbalken följer att prövningstillstånd får meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens) eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag (extraordinär dispens).

För prejudikatdispens krävs att ett avgörande av Högsta domstolen får generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar.

Jag kan konstatera att domstolarna bedömning angående frågan om bilen förts ligger helt i linje med praxis. Även om de rättsfall som jag redogjort för ovan är av äldre datum kan jag konstatera att rekvisitet ”föra” inte ändrats. Jag kan därför inte se att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar överklagandet. Jag avstyrker prövningstillstånd.

Bevisning m.m.

Jag ber att få återkomma med bevisuppgift och med mina synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall prövningstillstånd meddelas.

Eva Thunegard

My Hedström

Kopia till:
Utvecklingscentrum
Åklagarkammaren i Umeå (AM-91403-24)